

Uspodpisati se doplati ne tiskaju.
Pripreman za štampu tiskaju po 5
svakom rodu. Oglasi od 8
redaka stoje 80 kb., za svaki redak
15 kb. ili u slučaju opetovanja
za pogodbe sa upravom. Novci se
daju poštarskom naputnicom (as-
segno postale) na administraciju
„Naša Sloga“. Ime, prezime i naj-
bližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme,
može se javi odgovarajuću u otvo-
renu pismu, za koje se ne plaća
poštarina, ako se istava napiše:
„Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a sloga sve pokrvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka za dvadeset
srka.

Doplat se novcađaju ako se i
otiskaju.

Nobiljegovanilistovi se neprimaju.
Preplatiti se poštarskom stoji 5
for. za seltjake 2 for. na godinu.
Besplatno for. 2 1/2 i za polgo-
dine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz
se u Via Farneto br. 1.

Govor

narodnoga zastupnika dr. M. Laginja
izrečen u sjednici carevinskoga vijeća dne
29. januara 1892. prigodom rasprave o prei-
naci pravnih nauka.

(Konačno).

Visoka kućo! Mi imademo samo jedan
put, da to postignemo nedirajući u one dr-
žavne interese, koje nam se uvijek pred
ostu postavljaju, te kojima i u tom pogledu
niti hoćemo niti možemo škoditi. Imalo bi
nam se dakle dalo, štediti te interese i u
granicah postojećih zakona, nješto, na što
imademo svoje sveto pravo, djelomično izjed-
nadenje našim pravno i državno-znanstveno
fakultete kraljevskoga sveučilišta Frana Jo-
sipa u Zagrebu — i to obzirom na nauke
te na prvi teoretički državni izpit — sa
ostalimi sveučilištima ove pole države.

Primio sam upravo takozvani red
nauka (Ordo lectionum) iz Zagreba, u kojem
ditam, da se na zagrebačkoj pravničko- i
državnoznanstvenoj fakulteti, oim vrlo ma-
lene razlike, predaje iste predmete, koje
i ovdje.

Dozvolom gospodina podpredsjednika
predati ću samo u glavnom ono predme-
ta, koje se tako predaje, i to u najnovije
vrijeme, od zadnjega našega tjeđa 1890-1891
i od zimskoga tjeđa 1891-1892.

Tamo se je u ljetnom tjeđu preda-
valo: Poviest sveobćega prava
(historia juris universalis, nastavak); En-
ciklopedija i metodologija prava
(enciclopedia et methodologia juris);
Pandekta obvezno pravo (Pandectarum
jus obligationum); Pandekta obi-
teljsko pravo (Pandectarum jus familiare)
kod nas predaje se pod imenom obćenito
njemačko pravo: — Pravo obitelji i
nasljedstva nasljed smrti po au-
strijskom građanskom zakon-
iku (Jus familiae et successiones mortis
causa juxta codicem civilem austriacum) —
priznato je dakle još uvijek — prmda je
Hrvatska u pogledu pravosuđa i nastave
pove neodviena — da se u Hrvatskoj po-
stojeće građansko pravo inenito austrije-
kim privatnim pravom; — nadalje iz ka-
noničkoga prava: Pravo katoličke
crkve obzirom na posebno pravo,
koje je u krieposti u austro-ugarskoj dr-
žavi (Jus ecclesiae catholicae ratione ha-
bita juri particularis, quod in monarchia
austro-hungarica viget) — ne samo dakle
u Ugarskoj, već dapače i u Austriji, ili
kako kažemo, u ovoj poli državi; — dalje:
Znanost o državnoj imovini. (Scientia rei
aerariae); Nauka o financijskih zakonih
(doctrina legum financiarum); Hrvatsko-
ugarsko javno pravo (Jus publicum
austro-hungaricum) — nekad i na ova-
stranom državljaninu ako štogod od toga
čnje; Nauka u upravnih zakon-
ih (doctrina legum administrationis);
O zakonodavnom tijelu (de corporo legisla-
tivo); Kriminalno pravo (Jus crimi-
nale); Pravna filozofija (Philosophia
juris); Građanski postupnik (pro-
cessus civilis, parbeni zatim izvan par-
beni (processus civilis continuatio litigiosus,
dein illitigiosus); Statistika au-
stro-ugarske države (statistica mo-
narchiae austro-hungaricae); Nastavak
o trgovačkom pravu (continuatio juris
mercantilia); Kazneno pravo, nastavak
posebnog djela (Jus poenale, continuatio
partie specialis); Javno zdrav-
stvo (Hygiene publica).

Kako vidite, gospode moje, nisu ni
Hrvati tako napeti, jer oni su nam izdali
naukovni red (Ordo lectionum) u latinskom
jeziku, da ga uzamognemo svi razumjeti.
Ovo su predmeti, koje se je predavalo u
ljetnom tjeđu zadnje godine, a od jod-
noga do drugoga ljetnoga tjeđa naša
nikakvo razlike, ponajviše koji nastavak
istoga predmeta — kao što smo netom
spili.

Ovi naukovni predmeti jesu pove
jednaki onim, koje se predaje u ovoj poli

države. U Hrvatskoj poprimili su — kao
što je rečeno — poseve austrijske gra-
đanske pravo, tako isto staro kazneno
pravo, koje je kod nas u krieposti, isto tako
građanski postupnik koji u parbenih toli
izvan parbenih poslovih. Trgovačko i mjen-
beno pravo nasilju tamo doduše ugarsko
trgovačko i mjenbeno pravo, nu to je fak-
tično njemačko trgovačko i mjenbeno pravo,
koje je u Austriji i drugih zemljah Euro-
pe pod imenom: obćenito trgovačko i mjen-
beno pravo u krieposti:

To isto vidimo i u simekom tjeđu a
je ću biti toli slobodan, da preditam što
sa predaje u zimskom tjeđu 1891-1892.
(šita):

Institucije rimskega prava
(institutiones juris Romani) šest sati na
tjeđan; Rimski građanski po-
stupnik (processus civilis romanus) dva
sata na tjeđan;

Austrijsko privatno pravo
obćeniti dio i kraljevska prava (Jus priva-
tum austriacum, pars generalis et jura rea-
lia) osam sati na tjeđan;

Vriela (fontes) četiri sata na tjeđan;

Stvarno pravo (Jus in re) četiri
sata na tjeđan;

Poviest rimskega prava (historia ju-
ris Romani) pet sati na tjeđan;

Obćenito i posebno pravo
katoličke crkve (Jus ecclesiae catho-
licae commune et particulare) pet sati na
tjeđan;

Obćenito i posebno pravo
Grčko-iztočne crkve (Jus ecclesiae
graeco-orientalis commune et particulare)
četiri sata na tjeđan;

Hrvatsko-ugarsko privatno pravo (Jus
croato-hungaricum privatum) četiri sata na
tjeđan;

Građanski postupnik (pro-
cessus civilis);

Politička ekonomija (oecono-
mia politica) pet sati; tada dolazi:

Nauka o upravi (doctrina administra-
tionis) četiri sata;

Seminarno vježbe o državnom imo-
vinskom pravu. (Seminaristicum aerariae)
dva sata;

Obće javno pravo (Jus publicum
universale) pet sati.

Medjunarodno pravo (Jus gen-
tium) četiri sata;

Kazneno pravo (Jus poenale) pet sati;

Pravna filozofija (Philosophia juris)
tri sata;

Sveobća statistika (statistica
universalis) pet sati,

Trgovačko pravo (Jus mercan-
tilis) dva sata;

Mjenbeno pravo (Jus cambialis)
tri sata;

Kazneno pravo, posebni dio
(Jus poenale, pars specialis) tri sata;

Državno računovodstvo (ra-
tionaria status) pet sati;

Sudbena medicina (medicina forensis)
dva sata.

Ja mislim, gospode moja, da ovdje
neima skoro nikakve razlike među austrijs-
kim i zagrebačkim sveučilištima. To je
pako pove naravno, jer je Hrvatska —
kao što rekoh — u poslovih pravosuđa
i nastave isto tako samostalna kao što i
svaka druga neodviena država, a Hrvatska
spada među one zemlje, koje nian htjele
obzirom na pravosuđe prevelikih i pron-
aslihi ekokova činiti. Htjele se je pridržati
sa malim iznimkama i malim. Na boljak
smjerajućim popravci ono, što bijaše jed-
no za absolutističko doba uvedeno. To je
dakle ono isto pravo, koje postoji u Au-
striji, a profesori zagrebačkog sveučilišta,
jesu upravo djaci austrijskih sveučilišta,
to se nemože — kao što je rečeno — naći
nikakve razlike.

Radi toga bilo bi umjesto na i mi-
ademo na te pravo, visoka vlada pako du-
žnost, da se proglasi pravna i državnoz-
nanstvena fakulteta kraljevskog sveučilišta
Frana Josipa u Zagrebu izjednačenom sa

pravniimi fakulteti ove pole države, doti-
čno, da se pripone tamo učinjene nauke
i sve tamo položene izpite. Nu ja neidem
tako žaloko, već ću da ostavim malo pro-
tatora, da se upravo ono ispravna, što se
čije. tih malenkostih, koje se ovdje neču-
đaraju. Mi imademo ovdje primjerice po-
vjest ugarsko i hrvatsko koga pr-
va (historia juris hungarico-croatici), na
umjesto toga imademo u Austriji austrijsku
državnu i pravnu poviest, koju bi mogli
poni slusatelj, koji su u Zagrebu ušli tri
godine, ondje u četvrtj godini nadomje-
stiti.

Imade ostalo bi sve jednako, te bi ja
ustvrdio, da bi bilo to mnogo bolje za ula-
dež, koja je tamo šest tjeđa svršila, jer
bi bila mnogo laglje, mnogo ugodnije u
narodnom jeziku, u materinskom jeziku po-
dučavana. Kao što je rečeno, predložio
sam jedino to, da se uručna prvih šest
tjeđa, koje austrijski, ovastrani državni
pripadnik u Zagrebu svrši, te da se pri-
pone prvi teoretički državni izpit. Uza
sva više interese, koje bi mogla imati naša
državna uprava, nemožemo pod nijednu
cienu manje zahtijevati. To je pozitivno
nam pripadajuće pravo, te je pozitivna du-
žnost visoke državne uprave, da nam što
takva pripoznato: ili očitovanje podpune
pravne fakultete sa hrvatskim i slovenskim
naukovnim jezikom, ili bar dotle bezuvjet-
no izjednačenje prvih šest tjeđa na za-
grebačkom sveučilištu te pripoznanje prvoga
tamo položena državnoga izpita. To su
naši najumjerjeniji zahtjevi, koje možemo
upravu i njegovoj preuzvišenosti ministru
nastave podastiti. Ja sam uvjeren, da bi
bila njegova prouzvišenost ministar pravo-
suđa sa tim razlaganjem i s onim, što je
naravaka posljedica takvog koraka, pove
sporazumna. Upitam li se o tom kod kojeg
glasovitog pedagoga, recimo kod ravnate-
lja našega glasovitoga zavoda Theresianum,
kad će on bez dvojbe naš stavak odobriti,
jer je temeljna zapovied svakog dobrog,
svakog zdravog uzgoja, da se isti u ma-
terinskom jeziku izvrši. Zašto nebi isto pi-
tanje njegova preuzvišenosti naš ministar
nastave tako odobrio, kao što ga mi odo-
bravamo, i zašto nebi on odatlo izvodilo
posljedice, kao što je mi izvadjamo? (Do-
brno i na strani istomišljenika).

Na koncu neka mi se dozvoli jošte
samo jednu kratku opazku. Ja znadem, pa-
ako se uvijek i negovori otvoreno — ali
što ćo se, takovo je žalibože javno mni-
enje — da će se taj zahtjev tumačiti kao
takozvano velikohrvatsko, velikoslovensko
ili mladoslavonsko zahtjevo, te naravno sa-
baciti jo kano i sve ostalo. Nu ovdje ne-
gira politika nikakvu ulogu, ovo je pitanje
uzgoja i pravdeho pravosuđne diobe u
ovoj poli države.

Drugo pitanje, o kojem se toliko piše
i kojega se plaše, nastati će sa vromonom
i bez toga imali mi fakultetu ili no; nu to
neodlučuje u ovom pitanju. Ono će morati
da nastane jer je na bujnoj, od koručkih
alpa, pa do Zemuna prostrtoj plodi božjih
prtom napisano, da zavose, koji su oni
narodi zajedničkim jezikom, jednakiimi obi-
čaji i bratskom ljubavi spojeni, ljudi ne-
mogu, ili bar ne za uvijek, razriediti. (Živahno
odobranje na desnici).

Interpelacija

zastupnika Spindića, dr. Laginja i
drugova na njegovu prouzvišenost gospo-
dina ministra pravosuđa.

Slavoneki narodi, naročito hrvatski,
uživa, kako je poznato, pravo, posevno
tisućgodišnjim običajem i mnogimi papinski-
mi bullami, da svoj jezik upotrebljuju u
u rimokatoličkoj crkvi; on se je služio
tim pravom, pomenuo u svih biskupijah
Dalmacije, u biskupiji senjskoj (i modruš-
koj), u svih biskupijah Istre, trčansko-ko-

parekoj, poračko-puljskoj, krčkoj — kaošto
to dokazuje nebrojeni glogoljski napisi,
prerazličite glogoljske litie i u crkvah
nazdjeni misali i rituali, tiskani glogoljski-
mi, a iz novije doba latinskim slovii.

Od vajkada bijaše osoba i korpore-
cija, koje su to pravo napadale i nastojale
okrnjiti. Nikad pako nije se to pravo tako
obćenito napadalo, kako se to dogadja oso-
bito u potonje doba u našoj monarhiji —
demu su dokaz razni dogodjaji na Rieci,
u Dalmaciji, u Istri, imonito u poračko-
puljskoj biskupiji. Hrvatom, kojim se je
uzelo već toliko prava, hoće se uzeti i to
svoto pravo.

U svrhu, da se to pravo okrnji ili uništi,
obdržavaju se konferencije, pišu se okružnice
za čitave pokrajine ili pojedino biskupije,
izdavaju se prepoviedji njegove uporabe
obćenito ili — aposeb sa strane oblasti ili
njihovih predstavnika, no da bi k tomu bile
ovlaštene po svetoj stolici.

Nu to nije dosta. Hrvati, koje se na
taj način hoće prikratiti za tako zna-
mito pravo, nosimju se na to nit potužiti,
neemiju izričiti svoje mntonje o mjerah,
koje se poduzimlje proti tomu njihovomu
pravu.

Novine, kaošto su „Il Diritto Croato“,
„Naša Sloga“, „Slovenski svet“, koje se
bore za saduvenje slavenskoga jezika u cr-
kvah, u kojih još obstoji, ili za ponovno
uvedenje u onih, iz kojih bijaše najviše
posljednjih desetogodnja samostalno iz-
gnane, i koje objelodanju i kritizuju od-
nose protupravne odredbe, bivaju svo za-
plieneno, dočim je talijanskim listovim
slobodno pisati svega i svašta proti toj
svetoj baštini Hrvata.

Uvažujuć, da Slaveni, naročito Hrvati,
imadu pravo posevno tisućgodišnjim obi-
čajem i mnogimi papinskiimi bullami, rabiti
svoj jezik i u rimsko-katoličkoj crkvi;
uvažujuć na dalje, da je pridržanje
narodnoga jezika u rimsko-katoličkoj crkvi
kod Hrvata — po sudu najboljih posna-
valaca njihovih oduočaja — poglavito k
tomu doprinjelo, da su Hrvati u toj crkvi
ostali i svoju narodnost sačuvali;

Uvažujuć napokon, da rečeno pravo
epada među nepovrediva, člankom 19. te-
meljnoga državnoga zakona 21. decembra
1867., Drž. zak. l. br. 142. zajamčena
prava svakoga naroda, da šuva i goji svoju
narodnost i jezik, i da se zaplioniom čl-
naka razpravljajuć u javnih, imonito sp-
omenutih novinah, taj predmet, radi pro-
jasnit ustanovam članka 13. istoga temelj-
noga državnoga zakona, uslobadjeju se po-
pisani staviti na njegovu prouzvišenost go-
spodina ministra pravosuđa sljedeći upit:

- 1. Jeou li u njegovoj prouzvišenosti neo-
pravdano zaplene poznate?
2. Kako će njegova prouzvišenost takova
zakonito neutemeljeno zaplene novi-
na, koje brano zakonitim putem prav-
nih zakoni — da svoj jezik rabe i
u rimokatoličkoj crkvi — dovesti u
sklad sa jasnitim ustanovami članka
13. i 19. temeljnoga državnoga sa-
kona?
3. Jeli njegova prouzvišenost voljna, da
se pobrine o tom, da se u budućo
stane na put takvim zaplienenam, kojimi
se porudjeju temeljni državni zakon?
U B o d u 6. voljaće 1892.

Spindić, dr. Laginja, Perić, dr. Kramar,
Spindler, Formanek, Čestmir, Lang, Mixa,
Kramholz, Seichert, Hájek, Adámek, Elm,
dr. Dvorak, dr. Kaizl, Tiller, dr. Gregor,
Purghart, dr. Blažek, Tešlj, Doletal, Sokol.

Carevinsko vijeće.

BEČ 22. februara 1892.

Obećao sam zadnji put, da ću se još
osvrnuti na zakonski predlog o željeznici,
koje se ima graditi u Galiciji od Stanisla-
va do Voronienke, i koja će stojati deset

milijuna, forinti. Odnosni odbor dao je po sve kratka izvještaja tiskan, a izvjestitelj, nije niti riječi drugo rekao, nego da proporcija da se taj predlog poprimiti. Protiv tomu predlogu govorili su samo: Česi! Vratite se i Blazek, za predlog nit jedan. Prvi njih je u podjugu gororu prigovarao i vladi, i odboru i izvjestitelju, što nisu naveli pravih razloga za gradnju to željeznice. Kad se tolika svota, deset milijuna, sahtjeva, tad bi se to moralo bolje obrazložiti. On nenalazi gospodarstvenih razloga za gradnju to željeznice, koja poprečno presječa Galiciju, i to po neplođnih predjelih, tako da će tih 10 milijuna biti posve neprodno potrošeno. To će prouzrokovati manjak u državnoj blagajni, i poromeit u njoj ravnotežje, koje se je, poslie napornoga i dugogodišnjega napora, te poslie nepopisivoga tlaka kod utjerivanja poreza i izvajanja ovraha, doseglo. Tako skupljena nova nobi se tako bezrazložno smjelo trošiti. Imalo bi se ga tako potrošiti, da bi od toga koristili imali razni državljani već sada, a kasnije i sama država. To bi bila dužnost vlade i parlamenta s toga, što ima bjede, i veliko, po različitim zemljah. Razlog da se potroši tih 10 milijuna zna i vlada i odbor, al se sramo kazati ga. Kad je predlagala 5 milijuna podpora dunaškomu parobrodarskomu društvu, tad je bar rekla, da to sahtjovaju ratni razlozi. Ovdje se znao to priznati, a i ovdje odlučuju samo vojnički razlozi. To sve je naprepano protiv Rusiji, promda ova neima nekana, da napadne na Austriju nit da što od nje dobjije, i premda se je ona već više puta, imenito god. 1849. i 1854., pokazala prijateljskom Austriji. On je već više puta rekao, i sada još ponavlja, da bi morala Austrija promjjeniti svoju izvanjaku politiku, sprizajnti s Ruskom, te se riješiti pogibalnoga saveza sa Njemačkom. Kad bi to dogodilo, tad nebi trebalo trošiti nit ovih deset milijuna forinti, koje se za rečenu željeznicu predlaže. Zastupnik Blazek izvjavlja u ime svoje i svojih drugova, Čeha, da će oni glasovati protiv predlogu, jer nije vlada poprimila njihova predloga, da se učini program svih željeznica potrebitih u pojedinih zemljah, i da se pak taj program malo po malo izvadjaj. Izvjestitelj netalji, da rečena željeznica neće bit velike gospodarstvene koristi, i priznaje, da se ista ima graditi iz vojničkih razloga. Kartelna većina kuđe dakako primi predlog.

U sjednici 17. februara odgovorio je ministar financija na interpelaciju zastupnika Leginje, Spiničća i drugova postavljenu dne 12. decembra prošle godine, glode utjerivanja poreza kod poljodjelkoga pučanstva u Istri, imenito u vodnjanskom i buzatskom kotaru, te glode ovraha radi razrješitoga duga, imenito u motovunskom kotaru. Ministar veit, na temelju izvještaja, koje je dobio, da su u Istri glavni proizvođači vino a nekud i ulje. Radi bolesti na vinovoj lozi u 1850., 1860. i 1870. tih godina da su porozni zastanci sve više rasli svo do godine 1880. Jedva poslie godine 1880. počelo je ići na bolje, jer su bolesti na vinovoj lozi prestale, i jer se djelomice nastale bolje ljetine, što valja osobito o dvih posljednjih godina, i jer se je po istarskoj željeznici i po parobrodih omogućilo, da se vino dražo prodaje. To bolje okolnosti upotrebiti li porezni uredi za to, da iztjeraju i zastanke prijašnjih godina, a kod toga su morali i ovrahe voditi, jer je u Istri žalibože običaj, da ljudi neplaćaju ako nisu ovrahi prisiljeni. Mobilarni ovraha da se toliko ne vode, koliko realne, a i ove samo onda, kad se vidi, da se neće platiti. Strogo tjeranje i vodjenje ovraha, da je koristo i za poreznike, jer čim se više zateže tim gore je za nje. To obćenito rečeno, da valja i za kotare Vednjani i Buzet, u kojih su prisilnom načinom porozni uredi mnogo zasotatka iztjerali, a imali su pravo prisilno postupati jer su se gospodarski odnošaji i njih poboljšali. Glode ovraha za razrješiti dug u motovunskom kotaru ima reči, da se je zemaljski odbor 30. decembra 1891. potužio kod financijalnoga ravnateljstva u Trstu, da se slabo tjera i moilo, da se bolje tjera, jer su baš i u tom kotaru bile dobre ljetine vina u poslednjih godinah.

Veljed noto zemaljskoga odbora morao je porezni ured motovunski postupati strogo s poreznici radi toga, jer nisu u htjeli plaćati. Zemaljski odbor veli na daljo, da mu je već opetovano zemaljski sabor (većina) nalazio, da strogo postupka kod utjerivanja zastanke razrješitoga duga. U slučajih obira vriednih: da se je opetovano dozvolilo odplaćivanje na obroke. Ako se je u pojedinih slučajevih prisilna sredstva upotrebito, to se ima pripisati nemarnosti doštenika. Pošto se je gospodarsko stanje u kotaru motovunskom poboljšalo, za to veli zemaljski odbor, da se nepristaje

na to, da se obustavi ovrahe, i isjavlja isto dobdno, da ima on sam pravo ustanovljivati polakšice u odplaćivanju kao i obustavu ovraha u slučajih obira vriednih. U Istri neima obćenite bjede, i za to ima ostati i nadalje kod dosadašnjega postupka, da se neime odustane od ovraha u ustanovi obroke odplaćivanja samo u pojedinih slučajevih, u kojih poreznici to mole i redovito barem jedan dio sastanaka plate. (Naši gg. zastupnici imat će prilike prije ili kasnije, da na to odgovore. Među tim neka sude itatelj, imenito oni, koji poznaju okolnosti, i nek nam makar pojedine slučajeve i u obće svoje mišli o tom javo. Op. Ur.)

U istoj sjednici, dne 17. februara, pumirila se je zakanska osnova, kojom se promjenjuje članak II. zakona 3. oktobra 1891. (kako brzo se zakone promjenjuje!) glode podpore proti škodam, koje nanesu trani ušena. Tim člankom opunomođuje se ministru poljodjelstva, da "daje bezkamatno predujme za uzpostavljanje vinograda u onih krajevih, u kojih trani ušena vinograda pohara i gdje radi toga pojedine, ili obćinam ili raznim gospodarskim društvom.

Ako se ima dati predujam pojedinom, ima se ustanoviti, da li će mođ predujam vratiti. Ministar odluču o zagotovljenju odplate kod obćina i društva. U svih slučajevih pako ima dati država predujam samo onda, ako ga daje i pokrajina bar toliko, koliko se od države traži.

Deset godina poslie danoga predujma ima se početi predujam u obrocih plaćati.

U odnosnoj resoluciji poziv se vlada, da kod davanja tih predujmova čim jednostavnije postupaj i da molbenico žurno rješava.

U rečenoj sjednici su gospoda Bartoli, Rizzi i drugovi postavili interpelaciju radi zlobnih oštetiivanja i radi sigurnosti osobe i imanja. I tu priliku su upotrebili, da napadu na našo vriedno svećenstvo, i perfidijon upravo ne dostojnom spomenuli nasilja, "koja se počinjaju sa strane pripadnika hrvatske stranke na ljetu mirnih stanovnika Istre, i koje se sa strane oblati još nije odkrilo". Ako to nije perfidija, skrajna bezobraznost, onda već neznamo što je! Sami kažu naročito, da oblastim nije pošlo ze rukom odkriti, ako je počio nasilja, i istodobno pripisuju jih pripadnikom hrvatske stranke! U jednoj nesamo interpelaciji, nego u jednoj te istoj izreci toliko bezobraznosti! Oni se smi odsudjuju, pa se tako i iz ove interpelacije mogu svi osvjedočiti koliko se ima držati do njihovih objeda. Slavno to uredništvo je u ostalom obćalo, da će se na tu interpelaciju vratiti. Stalno će ju izeripit i prouiditi kako zaslužuje.

U sljedećoj sjednici, dne 19. februara, su ista gospoda Bartoli, Rizzi i drugovi postavili interpelaciju radi događaja kod izbora u Kanfanaru i S. Vicenti. Za razjašnjenje postupka rečene gospode kao i njihovih drugova iz Istre bit će najbolje, ako i tu interpelaciju izeripite ili čak posve prevadete. I ona se sama sobom odsudjuje.

U sjednici 20. februara postavio je zast. Spiničć i drug. interpelaciju na ministra predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova, pitajuđ odgovor ili uzrok neodgovora na njegove odnosno i dr. Laginje i drugova upite radi nezakonitosti i nasilja, koja se počinjaju protiv Hrvatom i Slovencem; pitajuđ nadalje, da li će se već jednom dati nepristrano i strogo izpitati onošto je u zapadnoj Istri, imenito u gradićih i talijanskih mjestanecih; dali su ministru poznati najnoviji napadaji na čitaonici u Pull i na razne osobe, i službene, u Buzetu; i konačno što je poduzeto, da budu hrvatski i slovenski zastupnici sigurni osobno slobode kod predetojedege zasjedanja sabora u Poreču, i da budu vladja zastupnaja u saboru po nepristranom činovniku.

I tu interpelaciju valja donieti u cielosti. U njoj je i nešto posve zaslužena odgovora gg. Bartoli-u, Rizzi-u i drugovom, bilo ovdjo bilo u pokrajini.

DOPI SI.

Buzet, dne 20. veljađe 1892. (Predpoptni ljudi u sredovjednom istarskom gradiću). Ovih dana dopao nam ruku pod naslovom: "Il medio ove in un comune dell'Istria" bljutavi članci, objelodanjem u trščanekom "Mattino" od 18. t. m. Piskarić pomenutoga članka hotio je, da se digne nobu pod oblako a kad tamo zapao je u najsmradnjiju kaljužu "della gentile città di Pinguente". Po starom običaju naporio je i ovaj put svoje otrovno "strelce

u prvom redu stojećeg načelnika, našeg dičnog g. Flega. Ali loša mu bijaše sreća. "Već iz predposliednog broja "N a s e Slogo" biti će čitateljem znano, kako u ovom gradiću već od nekog doba vlada neka odvraće velika živahnost, a osobito odkad su si stanoviti "pasari te lji" postavili svrhom, da ugled ove "naše obćine" krnje i da ma bilo kojim sredstvima diskreditiraju načelnika, kako bi oni opet došli k jašlam. Nu ljuto li se prevaziše ti ulični političari u svom računui!

Dne 11. t. m. na večer došlo je do obziljna sukoba! Tu se je načelnik pokazao da je na svom mjestu. Protivnici poslaše u boj slabo žensko čoljaje, ili "gospodjicu" (kako ju "Mattinova" dopisnik krsti) i ona je imela otvoriti bitku, dočim su generali i vojevokovlje motrili ovo komešnje iz daleka. Nekoji veli, da se je vojvođa nalazio u "B a b a b a," nekoi u "P i p i p i," a nekoi u zakloništu "R i r i r i."

Naečelnik šetaše kao obično po buzetskom boulevardu "Riparo", a pred njim bile nekije ženskeje guse zastrite ručecem. "Porki sti kreati, ke go ven j i s i u n a š a j o t a . . ." to je bila, kako "Mattino" piše, ta omijela talijancka pjesma, koju je zapjevala pokraj načelnika ta tobožnja "gospodjica". Na taj nenavadni pozdrav ostao načelnik osupnut, i nije mogao od manje, a da bolje ne zaviri u to neugladjeno žensko biće u svrhu, da ga radi njegovih kaznenih intencija upozna. Približio se i pogledao nošto bolje u tu vriedajuću osobu, ali ju nije mogao razpozneti i zato ju upita za njezino ime.

Ona se na njega otrčila baš prostadki, a on — nebudni lien — puzove policajto, to ju daje odvosti u obćinsku kuđu, gdje se ona pokajjala valjda i izpovjedala ime i pridjevak, našto ju načelnik izpusti.

Na to pojavi se pred obćinskom kućom dobro uređena kompanija, zapovjedna po rečenom vojvodi. Ova kompanija, sastojēja od kakovih 60 i više "junaka", stala urlikati, tuliti, priietiti svega i svasta, kao na pr. "Morte ai Croati", "Porco il podestà", "Guardie di sporchità a Pinguente", "Bestie selvadighe" "fora, fora" itd. tako, da je to bila prava buna i ustanak proti obćinskoj oblasti. Redarstvo, viđe se slabo prama tolikoj rulji, kojoj se kasnje pridružilo i veće mnoštvo, uzmaknu; jedan se postavi golim bodem pred vrata, da brani ulaz pomahnitaloj svjetini, koja je silomice htjela provaliti u obćinsku kuđu, dočim je drugi skoćio po oružnike. Nakon pol sata šitigne redar sa jednim oružnikom i šad se istom moglo uapsiti kolovodje ili glave izgreda.

U rano jutro drugog dneva obavještio je načelnik telegrafnošću političku oblast u Kopru ob odvješnoj buni, a istodobno spremala se talijancka deputacija od 4 lica u Trst, da se potuži pred namjestnikom o krivici, koja se nanaša Talijancom u Buzetu. U toj deputaciji su bili: dr. Sandrin, bivši načelnik Dolfo Clario, Tone Bigatto Paklić, te Ivo Rigo.

Na načelnikov telegram, a valjda i na grozna istine izrečene po gornjoj deputaciji stiglo je amo onog istog dana u veđer vladin komesar, g. dr. Fabrici, da na liou mjestata razvidi stvar, a s njime stiglo je i kakovih šest žandara.

Izgređi i nemiri su prestali, ali zato je g. komesar imao posla sa raznim deputacijami. Među nimu predstavila se — smiješe se — ženska deputacija i to: gospodja Rigo, kuma g. Claria, gospodja Delfa b b r o, žena jednoga uapšenika, gospodja P o r o p a t, žena jednoga uapšenika itd. Pošto su, da operu grieha svojih miljonika i da jih kao jajuce prikažu, ali reć bit, da jim to nije bilo moguće, jer je mladi izpovjednik ipak opazio plitkošu razloga, neoznanost i smiečnost njihovih pribuža.

Pošto je za ženskimi i drugih buzetkih odličnjaka, da golom zlobom, laži i hinobom okite što su ženske pretkale, ali jalov njim posao, Od naše kmetske ruke posla je jedna jedina deputacija, koja se sastojala od 200 i više ljudi sa svih krajeva ove obćine, te koja se predstavila g. komesaru dne 13. t. m. oko podnove u obćinskomu urodu. Naša deputacija mu je rekla: Mi znamo kaoo Talijani buzetaki oijljaju, mi znamo, šta oni misle postidi ovim nemiri, mi znamo da bi oni htjeli predstaviti političkoj oblasti našeg gradića kao neposobna za uzdržanje reda i mira, da, mi znamo, da bi ga čolli viditi emotivna se cielem zastupstvom, ali nok nam alobodno postavje komesara, kako to buzetaki smućenjači žole, neka razpišu i nove izbore, al buntovnici i nemirnjaci neću nikad i n i k a d v i š o b i t i b i z a n i o d n a s.

(Konno aliđi).

Franina i Jurina

Fr. Nebi čovik veroval kako je dan danajši vas svet nopak.
Jur. Kako si na to prišal?
Fr. A labko. Prvo smo dobivali mi na Porečino od naših vriednih plovani i kapelani "Našu Slogu" a sada ju nosimo mi njim.
Jur. Kako se je pak to dogodilo?
Fr. A lipo. Njim je prevrtili s Poreča zabilan dilit mej puk "Našu Slogu" a sada ju dilimo mi plovanom, kapelanom i drugim pametnim ljudem.
Jur. Ter to je i pravo; kada sve zija i reži na tužno naše pope, kako i mačka na breka, pomozimo njim i mi nosit teško brimo, pak će bit laglje njim a bolje nam.

Različite viesti.

† Ferdinand Staudaker. Dne 22. t. m. preminuo je ovdje k. kr. umirovajući profesor, počastni kanonik itd. prof. g. Ferdinand Staudaker nakon kratke ali teško bolesti u starosti od 73 god. Pokojnika hvalje njegovi bivši učenici kao vrlo čestitoga profesora a obćenito bijaše poznat kao uzoran svećenik. Svevišnje podielio mu rajsku slavu!

Dr. Blaž Lorkovlić. Dne 18. t. mjeseca preminuo je u biolom Zagrebu sveučilištni profesor, odličan hrvatski knjižavnik gosp. Blaž Lorkovlić. S pokojnikom izgubilo je hrvatsko sveučilište jednoga od najboljih profesora, hrvatska knjiga jednoga od najumijjih pisaca a hrvatski narod jednoga od ponajboljih svojih sinova, koji je sav svoj vi-k smijšalj i radio za svoj narod. Vječna mu uspomena među nam!

Zemaljski sabori sazvani su cesarskim patentom od dne 15. t. m. na zasjedanje za dne 3. marca t. g. Tako se sazajie i istarski zemaljski sabor u Poreču dne 3. marca.

Pastirski list za biskupiju trščanekokoparsku. Presvietli biskup dr. Iv. Glavinu upravio je po starom običaju u oči predetojede korizme pastirski list na svećenstvo i na puk ajedinojih smisljipjeb. U tom listu razpravlja presv. nadpatriar predmet uzet iz 114 psalma Davidova: "Obkolilo su me bolesti smrtne, i stigli su me jadi pakleni; naidjoh na tugu i muku, ali prikva h ime G o s p o d a j e."

Lahkim i razumljivim načinom predoduju nam se evakdanje muke i trpljenja, na koja nalazi ljudski rod posvud. Nu radi toga nevajla nam zdavajati niti proti božjoj providnosti mramljati. Križ i muke, što nam je podnešati u duhu božju pokore, biti će nam u zadovoljštini i pokoru za pošnjone grieha. Ako smo alabašna i mljohave naravi ipak možemo uz sve muke i napastovanja nošto dobra učiniti, što prima naš Spasitelj u zadovoljštinu za naše grieha. U duhu pokore i podpunim pouzdanjom u volju božju treba nam podnešati sve novolje u ovoj suznoj dolini, jer piše sv. Pavao, da stradanja sadaknjoga vromena nisu ništa prema slavi, koja će nam se javiti.

Na koncu pastiskoga lista nalazi se postni rod za korizmu i ciolu godinu 1892. Da uzmogamo bar u kratko oglasiti i pastirski list za poročko-puljaku biskupiju, molimo koga od gg. svećenika, da nam ga pripisati izvoli.

(Z Kastva javlja nam prijatelj i obć. zastupnik, da su izborna listine za predetojede obćinske izbore od dne 7. februara od 6. marca u obćinskom urodu u Kastvu istoženo.

Radi toga upozorujemo tamošnje rodoljublje i prijatelje, da se na vrijeme dogovore i slože, koje li će mužova birati u novo zastupstvo. Po našem sudu imalo bi doći u novo zastupstvo čim više mladjih, inteligentnih i neodvisnih mužova, uzvaji u

obzir dakako u prvom redu one sadašnje zastupnike, koji se odlučno zasužnjuju za obično dobro, kojim se nemogu reći, da su samo selci k i m a v o i.

Tri interpelacije istarskih zastupnika u carevinskom vieću. U sjednici carevinskoga vieća od dne 17. t. m. interpelirali su talijanski zastupnici Istre Bartoli i Rizzi cesarsku vladu o tobožnjem izaslanju istarskih Talijana i otkodjenju njihovog imatka u sudbenih kotarih Poreč i Motovun od hrvatske stranke.

U sjednici od dne 19. t. m. interpelirao je zastupnik Bartoli sa drugovi istu vladu o tobožnjih nezakonitostih, počinjenih u Kanfanaru i Savidenu ti prigodom zadnjeg izbora službenjara, a prouročenih usljed naredbe a. kr. kot. poglavara vitezera Contia i c. k. kot. komesara Rubellina.

Dne 20. t. m. interpelirao je napokon naš narodni zastupnik prof. Spindić sa drugovi visoku vladu radi nepravda, koje mora trpiti u Istri slavensko pučanstvo.

Na prve dvije interpelacije vratiti ćemo se čim naš proštor lista dopusti, a onu g. Spindića i drugova donesti ćemo u budućem broju u cjelosti u hrvatskom provodu. Zašto su članovi konservativnoga kluba iz gornje Austrije glasovali za podporu dunavskomu parobrodarskomu društvu? Dr. Ebenhoch, član konservativnoga ili Hohenwartova kluba, izvadio je u sjednici carevinskoga vieća dne 11. februara 1892. u imu svoje i u imu svojih drugova iz gornje Austrije, da je poznato, kako su oni početkom bill protivi toj podpori. Nu, pošto je vlada izjavila, da za slučaj rata parobroda na Dunavu, i pošto njih drugače nemogu imati, nego ako država podupre dunavsko parobrodarsko društvo, da oni glasovali za podporu. Oni to čine i kao zastupnici svojih birada, u obće stanovnika gornje Austrije, pošto je potrebno, da obzirom na nje jedno dunavsko parobrodarsko društvo postoji. I ako on čini poseban predlog, koj se ne slaže sa jednom ustanovom odnošne osnove, to ne znači, da su oni protivi njemu ili protivi podpori, i to najmanje u političkih razloga, pošto se oni nemogu protiviti namjerama ministra, koji njim je trgovačkimi ugovorimi otvorio trgovinu u živinom u Njemačku.

U tom ima se prije svega jedan dokaz, — da se podpora dala društvu s vojničkih razloga, radi slučajna rata, dakle radi izvanjske politike, u svrhu trojnoga saveza. Vidi se dakle, da su konservativci za tu politiku, za taj savez. Ali se vidi i nešto drugo. Vidi se naime, da su konservativci gornje Austrije promijenili svoje mišljenje o podpori obzirom na korist svoje izbornice i to radi plovitbe, obdjenja, i radi izvoza živine u Njemačku. Oni su dali državi na Dunavu, da i ona njim dade na njem. A zašto su za podporu glasovali članovi konservativnoga kluba, slovenski zastupnici, i to svi, koliko jih u Beču bijaše? Jeli se i njim što dalo za što su dali? Što su dobili kao izvat za svoje glasove? Koliko je nam poznato ništa! Oni su glasovali a toga, jer je to Hohenwart htio, a Hohenwart viši državni činovnik hoće ono, što će vlada. Kad bi imao doći u sukob s vladom, on nebi napustio državne službe nego bi napustio službu naroda, službu i čast narodnoga zastupnika. Slovenski zastupnici konservativnoga kluba nemogu ispričati svoje glasovanje tim, da su se morali držati zaključka kluba. Jer i negledu na to, da se nemora ostati u klubu, koj zahtjeva samo žrtve od svojih članova, odnosno od njihovih birada, oni su mogli iz viećnice izići kad je došlo do glasovanja, pak neglasovati nit za nit protivi. To su učinili mnogi drugi zastupnici konservativnoga kluba iz raznih zemalja, dakle nisu morali glasovati za. Zastupnik Poreč glasovao je prvo ti, po svojem uvjerenju, pak je i tim pokazao, da se već ne smatra članom rečenoga kluba. Malo po malo, ufamo se u Boga, vidićemo i drugi, da se neima robaki poslušati nikoga, a da nevalja ljubiti šibe, kojom se je tepeno.

Krabuljni ples „Tržaškoga Sokola“. biti će. sudeći po običajnim pripravama, nešto izvanredna za Slavene Trešta i okolice. Nestrudljivi odbor razaslije vrlo ukusno pozive svojim članovima. Ples taj održavati će se dne 1. marca t. g. u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti.“ Igrati će vojnička glazba; početak u 10 sati; ulaznica za krabulju i članove 50 vč.; za nečlanove i for.; nookrabuljama gospodje i gospoda platiti će povrh ulaznice još 20 vč. globe.

Podpora „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“. Na drugom mjestu donasamo „Natječje“ na podporu, koje kani za tekuću školsku godinu podijeliti naša dionica „Bratovština“ siromašnima i vriednim mladimci Istre i kvaternarskih kotaka.

Pravno ogradjenje zastupnika Biankini. Negdje mjeseca decembra prošlogodišnje zahvalio se je na poslaničtvu u carevinsko vieće g. dr. Masovčić, advokat u Sinju. Bio je rasipian novi izbor za istu godinu obične političkih kotara Šibenik, Vrlika i Knin. Radi slaba zdravlja g. Masovčić nije već kandidirao. Do posljednjega hipa nije se znalo, tko da bude njegovim nasljednikom. Imenovalo se je i ovoga i onoga, a najposlie i bivšega profesora hrvatskoga sveučilišta dra. Kostu Vojnovića. Narodna stranka dalmatinska reč bi, da bi se bila zadovoljila s njim. Nogo narod njoj je pokvario račun. Nije htjeo služiti vodja narodne stranke; vapio je za mužem neodvisnim od narodne stranke i njezinih vodja, za mužem, koj bi udario drugim putem, koj nebi utjezao u Hohenwartov klub, koj nebi podupirao vladu kaošto to ovaj čini pod svaka cilena, nego koj bi muževno digao svoj glas za prava-hrvatskoga naroda, za ujedinjenu Hrvatsku. I narod je pobjedio, uspur vodjam narodne stranke, koji svi bijahu u Dalmaciji za vrieme izbora. Odšli su hrvatski izbornici kotara vrličkoga i kninskoga. Oni bijahu već prije za odlučnjega kandidata, ali nalazet se u manjini prema hrvatskim izbornikom kotara šibenskoga, podvrgiti su se ovim. Ovaj put nisu se već htjeći podržati. Postavili su svojega kandidata i izjavili sasvim odlučno, da će za njega glasovati, pa makar imao propasti, pa makar imao biti izabran kandidat srbsko-autonomaški. Svojom odlučnošću su i prodrli, i prisilili izbornike šibenskoga kotara, bolje rekuć one, koji njimi upravljaju, da njim se prilagode. To je od njih svakako hvalovriedno. Zna se, da u koli autonomaši toli Srbi Dalmaciji veliki protivnici hrvatske misli, hrvatskoga državnoga prava; i zna se, da su imali samo pet šest glasova manje nego li hrvatski izbornici. I mala razdvojenost hrvatskih izbornika imala bi bila za posledicu mogućnost, da bude izabran srbsko-autonomaški kandidat. Samo slogom hrvatskih izbornika svih trih kotara mogao je prodrjeti hrvatski kandidat. I oni su se složili i izabrali hrvatskoga kandidata, Jurja Biankini-a, urednika zaderskoga „Narodnoga lista“. On je dobio čestitaka iz svih strana Dalmacije, koje su većinom bile praćene pozivom, da udari pravim putem, negledu na svoje drugove iz Dalmacije. On se je u svojem listu izbornikom zahvalio, a u zahvali izrično rekao, da je izabran samo voljom naroda, da će se volje naroda držati u carevinskom vieću, da će neodvisno od klubskih saveza raditi za hrvatsku misao i hrvatsko državno pravo, te da se nada da će i ostali „narodni“ zastupnici čim prije njegovim putem uđariti, jer je to volja naroda.

Dne 19. februara uljezao je Biankini u carevinsko vieće. Položiv svečano obećanje, dakako hrvatski, zadobio je rieč za pravnu izjavu. Svojim zvankim i jakim glasom izrekao je svoj hrvatski govor, naglasjuć i razlažuć, kako se on podaje samo faktičnim okolnostim tim što ulazi u carevinsko vieće, i kako je pravo mjesto zastupnikom hrvatskim u hrvatskom saboru. Za podkriepu toga navajao on samo novije dogodjaje: izbor prvoga hrvatskoga kralja iz projasne habsburške kuće, Ferdinanda I.; hrvatsku pragmatičku sankciju; razne zavjernoce vladara iz rečene kuće, i sadanjoga promislitostvoga cesara i kralja; novije odluke koli hrvatskoga sabora u Zagrebu, toli dalmatinskoga u Zadru. Tim što ulazi u carevinsko vieće, on asporiče hrvatskoga prava, pače izjavlja, da će se svimi silami u svakoj prilici zauzimati.

Govorio je hrvatski. Čim je dužje govorio, tim je veće raslo zanimanje za njegov govor i povlađivanje istoga na jednoj strani, a mrmrljanje i negodovanje na drugoj strani. Hrvati i Česi su povlađivali; Niemci, osobito ljevičari, izrazili su svoje negodovanje. Čim su posljednji jače prigovarali i bućili, tim su prvi više povlađivali i odbijali prigovore ljevičara. Među ovimi iztacio se je najviše zastupnik iz Koruška Ghon, koj je sve bliže govorniku išao, kao da će ga svojom nenajprijaznijom figurom, svojim blizinom, svojim kretanjem prestrašiti. Kad su vidili kako jih Česi i Hrvati odbijaju, i kako govornik za nje ni malo nemara, već dostojanstveno napried govori i diže svoj glas to jače, što oni jače viču, obratili su se za pomoć na predejednika. Predejednik molli govornika, da se kraće isjavi; govornik nit neđuje toga nit razumjeti, već govori dalje džeč u ruel komad papira. Niemci ljevičari dovikuju predejedniku, da Biankini čita, i zahtjevaju, da mu uzme rieč. Predejednik zvonit voli, da nemogu dopustiti, da su čita. Česi i Hrvati dovikuju što njim glas dopuštiti, da govornik nečita, da ima pravo govoriti hrvatski. Govornik govori dalje; predejednik mu od-

uzimlje rieč, Niemci ljevičari povlađuju; Česi i Hrvati pitaju, da li smo u pravu govoriti ili ne, i dovikuju Niemcem ljevičarima, da nejmaju oni ovdje zapovjedati. Govornik govori dalje uz povlađivanje Čoha i Hrvata; predejednik zvonit, Niemci ljevičari viču, zašto govornik predejednika nečita. Spindić njim odgovara, da govornik nema nit treba da zna njemački. Oni viču, nek se govorniku reče, da mu je predejednik rieč usao i obračunao se sa Spindićem, uz govornika sjeđedećeg, da to uđini; Spindić njim odgovara, da on toga nečini; jer Hrvat ima pravo govoriti hrvatski i u ovom parlamentu. Govornik govori, buka je sve to reče. Niemci ljevičari viču prema predejedniku nek govornika pozove na red, nek zatvori sjednicu, Česi i Hrvati, a najglasnije Čehi Krumbholz, njim odgovara, nek idu van ako neće slušati. Predejednik zvonit i voli, da je govorniku oduzeo rieč, pa pošto ipak govori, to ga zove na red. Buca dožie svoj vrhunac, predejednik izjavlja sjednicu zaključenom, Biankini svrjuje svoj govor, a kad ga svrši, Hrvati i Česi mu čestitaju i pljeskaju. Prem je sjednicu bio predejednik zaključio, ipak da se je još čitalo neke interpelacije. Toga se u sveobćom razmiranju nije čulo. Antisemiti i drugi neki Niemci agraristi su se nađ pravdojubivostiju Niemcega ljevičara. I pravdu Niemci znaju i priznaju, da imadu Hrvati pravo govoriti i u parlamentu hrvatski, i rekli su to izrično govorniku i njegovim drugovima. Neke velikaše česke valjalo je o tom uvjeravati. Neki Slovenci govorili su, da će prvom prilikom govoriti slovenski, da i oni ustrže to svoje pravo, kad vido kako se od Niemcega ljevičara poriče.

Drugi dan, dne 20. februara, gosp. Biankini izjavio je odmah na početku sjednice, da on nije čitao svoga govora, te rekao, da ođueku od nepristranosti gospodina predejednika, koji je bio po Niemcih ljevičarih krivo obavješten, da će opozvati poziv na red, što mu ga je dao.

To je Biankini rekao hrvatski, i samo hrvatski, i kud je to izrično vladao je kućom mir, pače mnogi zastupnici i ne Slavoni su mu se približili, da ga bulje čuju; i na to njegove hrvatske rieči odgovorio je predejednik, da pošto govornik izjavlja, da nije čitao, i pošto su mu to potvrdili mnogi zastupnici, koji su blizu govornika bili — go., predejednik opoziva poziv na red, što ga je dao Biankini-u. Česi i Hrvati su povlađili i riečmi i pljeskanjem tu izjavu predejednika. A pljeskali su poslie rieči predejednikovih također neki Niemci ljevičari i neki primorski Talijaci. Među prvimi bio je imenio Fournier, među drugimi imenito Luzzato. Onako priklučen kako je, pljeskao je što su mu site dale iz svega srca. Stalno i Niemci ljevičari, i naši Talijani čuli su među riečmi predejednikovimi i rieč „Ordnung und Saue“, pak su mislili, da je predejednik opet pozvao na red g. Biankini-a, i za to su veselo klicali i pljeskali. Jidnici!

Obični izbori u Kanfanaru uništen. Kako je poznato našim čitateljima predočila je kod zadnjih običnih izbora u Kanfanaru u III. tiolu istarsko-hrvatska stranka a II. i II. tiolu talijanska stranka. Prigodom izbora u II. tiolu počinila je izborna komisija — nalazoea se u rukuh talijanaša — takvih nezakonitosti, da se je mogio unapried kazati, da toga izbora cesarska vlada, na koju se obratit će obzirnici naše stranke utokom proći tomu izboru, potvrditi neće.

Visoko namjesticništvo uvažilo je taj utok te uništio izbor u II. tiolu.

Običinari i izbornici II. tiola biti će dakle opet pozvani, da biraju zastupnika u tom tiolu, a mi se nadamo, da će naša stranka sjajno pobediti i u budućem opet nasilja i nezakonitosti od strane izborne komisije li talijanašega gospoda. Proporučujemo već sada našim prijateljima na Kanfanarčini, da se dadu na djelo, a da ih izbori nepriljavno nezastuko.

„Hrvatska čitaonica“ u Kastru priveduje u nedjelju dne 28. februara t. g. u vlastih prostorijah „Narodnoga Doma“ u Kastru sa sljedećim programom: 1. Pjevanje. 2. Šaljiva igra. 3. Pjevanje. 4. Tombola. 5. Ples. — Ulanazina za osobu for. 1., za obitelj i for. 50 vč. — Darovi primaju se sa zahvalnošću. Početak na 7 sata u večer. — Umoljava se doći u kostumu. ODBOR.

Odgovor na interpelaciju. U sjednici carevinskoga vieća od dne t. m. odgovorio je ministar finacijah dr. Steinbach na interpelaciju narodnih zastupnika gg. dra. Laginje i Spindića, podnošenu u sjednici izbornoga vieća dne 12. decembra 1891. iduću sa tim, da se u nekojih kotarih Istre obustavi, dotično ublaži prostrogo utjerivanje

poroza, porezovnih zaostanaka i razstorotnog duga (ezonera). G. ministar odgovorio je na tu interpelaciju vrlo obširno dokazujuć, da se preostoro porož neutjeruje, ako se pako tako postupa, da su na to prikljoni pojedini porezni uradi radi nemara pučanstva. Na taj odgovor osvrće se naš bečki dopisnik u današnjem izvješću iz carevinskoga vieća.

Iz Otadžije pišu nam 15. t. m. Uspjeh plesa naših dičnih družta od dne 6. t. m. bijaše ošajan. Govostu bilo je do 250 iz Trešta iz Rieke, Kastru, Voloskog, Rukavca, Veprićao i Lovrana. Obodvie dvorane „Zore“ bijahu dubkom pune gostovima. Glasha Jelačićeva pukovnije bijaše izvratna. Namah kako su zagudili „Hrvatski“ (narodni primorski ples) zaplesao mladi i staro prebirajući nogama tko će hrže. Četvorku je plesalo ništa manje nego 60 parova. U pol jedanaeste dobla je svaka gospodjica krasnu kitu cvieća, a ugodan mirmiris ljubiteća razlegao se dvoranom. Pol sata kašnjo odigrala se tombola sa sedam liepih darova. Za tombolem sledio je odmor. Za vrieme odmore pojebla se gospodja uz stolove, da se uz čašu pivo malko porazgovara.

Poznat rodoljub i predejednik hrv. čitaonice „Zore“ gosp. Ivan Fiamin nazdravi gostovom. Četa mlade gospode zabiljavla je društvo krasnom pjesmom.

Vrhunac ciele zabave bijaše kad su se mlada gospoda sakupila pred orkestrom i zajedno sa ovim zapjevala „Oj ti vilo“. Sve je doletilo u plesnu dvoranu, da se naučije divne pjesme. A kad vrisli, sa svih strana se pljeskalo, to da, sa na pljeskanju zahval zaguč. „Oj Hrvati oj junaci“. A kad su do treći put morali zaguditi, zagudie „Lio-pa naš domovina“ sve je pjevalo, odučivljenju ni kraja ni konca. Između pojedinih odmorca pjevalo se pjesma, a između njih i „Predobri Bože“ istarsku himnu.

Ploz je trajao do česte u jutro. Srakio je ponio sobom ugodnu uspomenu, što se u krasno zabavljao u „Zori“. Moja je pako vruća želja, da se opet sastanemo i pozabavimo u vilnoskoj kući „Zore“.

Ratislav.

K proslavi dvadesetpetogodišnjice „Hrvatske čitaonice“ u Kastru. (Dalje).

Rieka. Našoj posestirimi čestitamok dvadesetpetogodišnjici: Živite hrvatska viost! Čituočka čitaonica.

Sisa k. Liepoj Vam današnjoj proslavi srdačno čestita, te kličie: bedemti, poput vašega, množiti se i jađiti!

Dr. Crnadak.

Sisa k. Dvadeset i petogodišnjici srdačno čestita Obrtno radničko društvo „Sloga“.

Zagreb. Kao Hrvat i kao počastni član slavnog družta svevredno čestitam sa ovu godišnjicu i želim, da ih mnogo proslavite u sreći, koju u podpunoj mjeri sazlužujete.

Dr. A. Starčević.

Banku „Slaviju“ koju smo i drugom zgodom kao Hrvat i solidan narodni zavod našim čitateljim i rodoljubom toplo proporučujim, činimo to i ovom zgodom, te upozorujemo svakeoga, koji si čeli život osjegurati, na „J a v n u z a h v a l u“ izrečenu tomu čestitomu zavodu, a nalazoeu se na dovrtoj strani današnjega broja.

Prilog. Današnjemu broju dodali smo kao prilog okružnicu književnog i umjetničkog lista „Iskra“ izlazećeg dva puta na mjesec u Zadru, kojom pozivlje el obćinstvo na predplatu, i koju i mi našim čitateljem ovim proporučujemo.

Listnica uredništva.

Gosp. A. K. i Z. Liopa hvala na priposlanom listu sa danas nabljašom nam moguću —, dakle u budućem broju srdačan odzdrav!

G. M. S. Dano. Ona osoba sa našim u Štjnjaju pošta Puta; da eto nam zdravo!

Listnica uprave.

Gosp. M. M. Sr. Lovreč Pazančiči: god. 1891. primili smo for. 1. odpolno ništa vilo; očkujemo obećamo; prijateljeki odzdrav!

Priposlano. *)

Gosp. Gabriel Piccoli ljekarnik

Ljubljana.

Mnogo godina služim sa Vašom čeludnom tinkturom, koja me je iskličila od bolesti, koj za nemogoh na nijedan način osloboditi te sam jur mislio, da se nikada iskličiti neću. Malo staklenica ovog Vašeg izvratnog lioka povratilo mi prvobitno zdravlje, radi čega nemogu od manje a da neproporučim javno Vašu svako hvalo vriednu žoludanu tinkturu.

Ilekrijim pozdravom.

Šv. Vítal (kod Vianjana).

10-7 Pavao Šimonović.

*) Za štanke pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

Lutritski brojevi

Dno 20. februara.	
Trst	34 15 72 53 17
Lico	31 15 33 47 31
Budapest	47 16 75 43 44
Innebruck	55 52 9 40 33
Dno 24. februara.	
Prag	31 37 33 68 12
Lavov	47 28 72 37 33
Hermanstadt	36 78 7 63 6

Natječaj.

Podpisani odbor razpisuje ovim natječaj za redovite ovogodišnje podpore.

Molbenice imaju se obložiti svjedochom siromaštva, te onom prvoga polugodišta, ili kolokvija, te podpisanu dostaviti najdulje do 10. ožujka t. god.

Istodobno meću se u natječaj dvije podpore po 50 for. za učenike „Delavške škole“ u Kastvu.

Odbor „Bratovštine hrv. ljudi u Istri“ Kastav, dne 20. veljače 1892.

Prodajnik:
Ante Turak.

Sto imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdko

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5
ave garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mlina, sisaljke itd. Izrađuje vodovode, mlina i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečona tvrdka preporuča se sl. obćinstvu za obilate naručbe. 68-

UZAJEMNO DŽRUTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW YORK

Najbogatija i najvršće osjeđavajuće društvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti. Jamčevna zaklada

s I. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjecačena ostalim narodnim društvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austrijskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Prinjeri. 16-26

polica, koje se izdaju

Prinjer br. 1.

Polica br. 44511 tičuša se mješovitog osjeđuranja za 10000 dolara (for. 25000) izdaje sadn. I plaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu isplatu, primio povrh osjeđurane svote od 10000 dolara također unišiti prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju U B e č u, I. Lohkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u urhu zastupstva.

Enrico Rovere & Co.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i sviestiljka; staklene ploče, jedinstavne prozvine, i neprozirne, dvostruke i bojadane. Zrcala u velikom izboru.

Proizumlje izradbu stakala za zgrade i zimsko vjetrovničke uz ciono, koje se neplašo konkurence.

Velik izbor svih staklonih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrpljnu bez carine. 39-52

5 do 10 gold.

gotorega zasludka na dan broz kapitala in rizika ponuja neka banka vaskutoremu po vseh in tudi najmanjših krajih po razprodaji ponovno dovoljnih sredok pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Punožbe se pošiljajo s naslovom: „Lese“, I. Danneborger, Wien, Stadt, Kompfasse 7. 7-10

LJEKARNA A. KELEER

nasljednici Rondolini utemeljena godine 1869. TRST, Via Riborgo br. 13.

Razprodajo ališedeće osobitosti: Glasovite i prave šaštre in Brešije, željezo sa Chinom Malossi. Obično bakalarovo ulje; isto olje sa jedom i željezom. Elksir Coca okrepiljujući i probavljujući. Elksir China protiv gruznici. Anaterinsku vodn sa usta. Tekući sapun proti ozoblama. Obće poznatu vodn katrama i utrošavanja katrama. Kačica proti potajnim bolestim. Izvlijaku esenon, ljek proti zuboboli. Ekstrakt Tamariunda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marselo okripiljujuće šludno Prašk sa zube bieli i ružičasti. Prašk ciparki bieli i orvoni itd. itd. 11-37

NR. Primaja se naručbe sa izmestvo uz pogodbe povoljne i uz pouzdeće.

Tinktura za želodec,

katero priroja G. PICCOLI, lekar „pri angolja“ v Ljubljani, Dunajka cesta je mohko uplirno, delovanje prebranih orgauor ureja-joše sredstvo. Krepl želodec, kakor tudi pospe-šuje telesno od-pretjo. — Razpohija jo izdelovatelj v zabožkih po 12 in več steklenic. Zabožek z 12 stekl. volja gl. 1-88, s 55 stekl., 5 kg. teže, volja gl. 5-26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično v razprodajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in sa Goraskem. 3-25

Promjena stana.

Prvi austrijski oglasni ured A. Oppellk-a, obstojeći već 33 godine i uživajući naj-bolji glas, nalazi se od sada u Beču pod naslovom: Wien, Stadt, Grünangergasse 12 (na čouku ljekarno — Singerstrasse 15) te so preporuča za nabavu svakovratnih oglasa za sve bočke, tu i inozemske novine, koleđare itd. itd. uz najniže cione. Cienike i troškovnike šalje hadava. 4-4

J. PSERHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglijice, nekđaj imenovane univerzalne kroglijice, zasludijo ta po-bolrni, pri kojih se to kroglijice pokazale svoj učinak. Doseđioja že so in kroglijice splošno razkriješe, zapljujejo jih mnogi zdravnici in malo je drušim, koje ne bi imale zalogo isbor-noga toga donatoga sredstva.

Jedna škatljica z 15 kroglijicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljico 1 glđ. 5 kr., pri izmankovanju pošiljati po povzetju 1 glđ. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plaćati porto, in stano: 1 zavitek kroglijice 1 glđ. 25 kr., 2 zavitka 2 glđ. 30 kr., 3 zavitka 3 glđ. 35 kr., 4 zavitka 4 glđ. 40 kr., 5 zavitkov 5 glđ. 45 kr., 10 zavitkov 9 glđ. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečeno zahteva 8-12

„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglijice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, ka-terega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblina J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštino 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčovitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 glđ. 20 kr.

Prah proti potanju nog, škatljica 50 kr., poštino prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštino prosto 65 kr.

Življenska esenca (Praško kapljico) proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi steklenična 22 kr.

Angleški čudežni balzam, proti kašlju, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštino prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 glđ.

Univerzalni plašter prof. Stendela, domaće sredstvo za rano, oteklino itd., posodica 50 kr., poštino prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Hallricha, izvrsno domaće sredstvo proti poudicam slabo prebavi, 1 zavitek i glđ.

Razvon imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu in inozemske farmaceutične spojka-litote, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih osanjeno.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar naprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatelj denarja po poštnoj nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12-12

Povlašćena mejnarodna agencija za potovanje

z dekretom kr. ug. vlade 26/4 1891. št. 1799, P. S. III. 5-52

Dragotin Pirelli

(Carlo Pirelli) — Reka. Via del Lido 537 vis-à-vis il molo Adamich.

Prođaja večojnih listov: za vsako mesto prosto morja ali kopnega (listki za II. razred po znižani cenl.) izdaja liste za tja in nazaj za jedno leto z obratnim po 20%, in to po ceniku, katerega si bodi evropskega ali amerikanskega društva.

Izdaja vozne listke (biglietti di passaggio) za Ameriko: preko Havre, preko Anverse, preko Bremena, preko Hamburga, preko Liverpoola, preko Glasgova i preko Southamptona. — Za Afriko: preko Genova, preko Marilje, preko Liona, preko Londona i preko Darmoutha. — Za Australijo: preko Genova, preko Bremena, preko Anverse i preko Hamburga. — Za prago kapljice (itd.): preko Genova i Montevideo, preko Hamburga uprav kroz Magolanovo tješne i program Hamburg, Colon (Colon, Panama, i Colomaco) Panama, Iquique, itd. proti me-ruja po znižani cenl.

Potnikom ni treba, da zahtevajo navoda-ne vožne karte, niti da misljuje za razred ali polože kaparo. Dostil je, da dođdjuo k agenciji na Reki ter da tu kupijo karto, potem morejo v vsakom mesta ostati, kien jim je drago od hjez odhaja parobrod čt dnovih došenih nu od a-gencije. Agencija boe hadila na točna odha

janja, vrhu tega je z komunikacij z vsomi mestil in vsomi drušćini: in kjerkoli oglasijo potniki, gladati će na to, da ne bodo trošili za đavanje, ampak postalo se jih bude takaj v onl kraj, od kođer najpoprej odido parobrod, pripo-ruđujući jih samo takim drušćinom, koja skibe čam v došćeno mesto, valod tega, ker so ja agencija zmotila v računjanju, koliko časa traja šćenjska vožnja ali pa, da ni voš postara na parobrodu. — Ker imamo agencije v New-Yorku drugo agencijo sa spedićio po vsaj Severni A-meriki, izdajajo bomo rečka filijalka karto po najnižij cenl za vsako mesto v Severni Ameriki.

Za vsako odredjeno mesto izdava ta agen-cija vožne karte.

Gori omenjena agencija doja pojanila glode cone, kakor glode dnava in mesta odhoda.

Preekrihja zažbo

za priljago in bljago za vsako mesto, te morja ali po kopnom. Zavezuje se polidovrati o vsaki stvari, koja bi so bila morda izgubila ali porabila po pošti v Ameriko ali kam drugam.

Jávna zahvala.

Pokojni moj suprug Ivan Vlah gradjevni poduzetnik u Jušićih osiguro se pred par godina kod slavne uzajamno osiguravajuće

banke „Slavija“

u Pragu na kapital od dvie hiljače (2000) forintih, izplativom za slučaj smrti.

Slavna banka „Slavija“ izplatila mi je iza smrti supruge po g. Mirku Jelušiću svojem povjereniku i zastupniku u Kastvu osigurani kapital pošteno, zato se istaj ovim javno zahvaljujem i preporučam banku „Slaviju“ najtoplije svakomu, koji si život osigurati želi.

Jušići obćina Kastav, dne 22. februara 1892.

JELENA udova VLAH.

TVORNICA domaćega istarskoga octa (kvasine)

Čast mi je ovim javiti slavnomu obćinstvu da sam već godino 1891 agusta mjeseca u gradu Puli — ulica sv. M. tina otvorio tvornicu octa te svakojakog vina i cipra.

Proizvod moje tvornice jest naravan, a prodaje se uz takove cione, da se nebejimi konkurencioje.

U nadi, da će me sl. obćinstvo počastiti naručbami, biljezim se

Anton Deghengi
obrtnik u Puli.

Obavlja naručbe točno te odprema prosto poštarino!

Veljačastom svetenstvu

podpisani se uljudno preporučuje za izradbu svakovratnog orkvenog posudja, iz čistega srebra, alpaka i mjedovine, kao: pakuznica, kaleža, čestitnjaka, sviećnjaka, svjetlonica itd. itd. u najnovijih i liepih oblicih a po najnižoj cieni.

Stare predmet popravlja te ih kroz žganj posrebruje i poslađuje.

Na zahtjev šalje ilustrovane cieni-ke odani 4-24

Teodor Šlabanja

srebrnar u GORICI (Gürz) ulica Morelli br. 17.

Obavlja naručbe točno te odprema prosto poštarino!

FILIJALKA č. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novel za vplaćila.

V vredn. papirjih na V naploženih na 4-dnovni odkaz 3% 80-dnovni odkaz 2% 8- 3 1/2% 3-mesečni 2 1/2% 80- 3 1/2% 6- 3 1/2% Vrednostnim papirjom, glasnim na napločno, ka-teri so našćajno v okroju, pripisana so nove borostna tarifa na temelju odpuvelti od 15. septembra, 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni odđel.

V vredn. papirjih 3 1/2% na vanko svoto.

V naploženih broz obrasti.

Nakazance

sa Dunaj, Prago, Pošto, Brno, Lvov, Tropno, Reko kakor sa Zagreb, Arad, Bilis, Gablonz, Gradec, Hornostadt, Incoent, Golovec, Ljubljana, Linc, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Solograd, — broz troškova.

Kupnja in prodaja

vrednosti, divta, kakor tudi vnovđenje kuponov 24-4 pri odbitku 1% na prvij.

Predstavil.

Na jamčevno listine pogoji po dogovoru, z odprejam kredita u Londonu ali Parisu, Berlinu, ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obrasti po pogodbi. Uložki u pohranu.

Spromojnjo se u pohranu vrednosti papirjih, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 4-24